

Transfuzijska medicina / liječenje kroz prizmu medicinske sestre

Transfusion medicine / treatment through the prism of nurses

Silvija Piškorjanac, mag. med. techn.

Klinički Bolnički Centar Osijek, Klinički zavod za transfuzijsku medicinu, Ul. Josipa Huttlera 4, 31 000 Osijek, Hrvatska

Transfuzijska medicina/liječen složen je proces, ovisan o različitim profesionalnim interakcijama u vremenu i prostoru, a obuhvaća velik raspon aktivnosti: davalаштво, obradu krvi, proizvodnju krvnih komponenti, laboratorijske znanosti, bolesničku skrb i sl.

Zbog jednostavnosti primjene, transfuzija krvi smatra se jednostavnim postupkom, dok je u biološkom smislu to jedan od najsloženijih medicinskih postupaka. S obzirom na funkciju i sastav krvi, transfuziju krvi i/ili krvnih pripravaka treba shvatiti kao transplantaciju tkiva, a ne kao nadomjesnu terapiju. Medicinske sestre/tehničari predstavljaju bitnu poveznicu u opisanom procesu, a njihova učinkovitost ovisi o radnom okolišu koji prepoznaje važnost smanjenja broja pogrešaka i povećanja sigurnosti.

Da bi radili prema usvojenim preporukama i smjernicama o sigurnosti, medicinski profesionalci ovise o osobnom, ali i o usvojenom stupnju znanja i vještina svih sudionika u procesu, te o sveukupnoj učinkovitosti sustava rada. Povećanje učinkovitosti uvjetovano je kontinuiranom i učinkovitim suradnjom liječnika i medicinskih sestara/tehničara, koja doprinosi razvijanju, procjeni i neprekidnom poboljšanju transfuzijske dokumentacije. Zbog etioloških čimbenika lijekova, proizvedenih od sastojaka ljudske krvi, jasno je da je sigurnost transfuzijskoga liječenja logičan zahtjev struke, te je istovremeno moralni i etički imperativ.

U medicinskoj djelatnosti, pa tako i u transfuzijskoj djelatnosti, nije sve moguće prepustiti savjesti medicinskih djelatnika, te ne iznenađuje što regulatorne agencije i zakonodavna tijela u svijetu posebnu pozornost usmjeravaju prema unapređenju sigurnosti transfuzijskoga liječenja. Svaki korak u transfuzijskom liječenju omogućava pogrešku koja može uzrokovati smrtni ishod liječenja primatelja.

Nehotične pogreške medicinskih djelatnika mogu uzrokovati štetne učinke liječenja uporabom krvnih pripravaka. Najučestalije greške uzrokovane su nezadovoljavajućom identifikacijom bolesnika i obilježavanjem uzoraka krvnih preparata, te u primjeni pogrešnih pripravaka zbog netočne identifikacije bolesnika prilikom primjene pripravaka.

Premda je stupanj usvojenih znanja medicinskih djelatnika osnovni čimbenik sigurnosti, nikada ne treba pretpostavljati da zdravstveni djelatnici posjeduju dostatna znanja. U svrhu postizanja najučinkovitijeg tijeka liječenja, potrebno se pridržavati općeprihvaćenih smjernica i preporuka za praćenje stupnja znanja medicinskih djelatnika i osnovnih čimbenika procesa liječenja, uz mogućnost kontinuiranog dobivanja povratnih informacija i unapređenja sustava.

Ključne riječi: transfuzija • liječenje • medicinska sestra/tehničar • pogreška • sigurnost

Keywords: transfusion • treatment • nurse/technician • mistake • patient safety